

Sarajevo, 18.10.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
11.10.2021. - 15.10.2021.

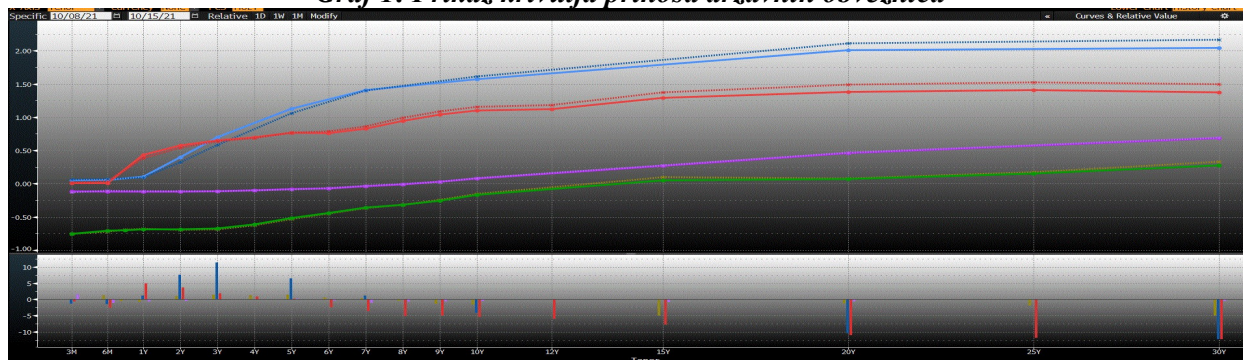
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	8.10.21	-	15.10.21	8.10.21	-	15.10.21	8.10.21	-	15.10.21	8.10.21	-	15.10.21
2 godine	-0,69	-	-0,68	0,32	-	0,39	0,54	-	0,58	-0,10	-	-0,11
5 godina	-0,53	-	-0,52	1,06	-	1,13	0,77	-	0,77	-0,08	-	-0,07
10 godina	-0,15	-	-0,17	1,61	-	1,57	1,16	-	1,11	0,09	-	0,08

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	8.10.21	-	15.10.21
3 mjeseca	-0,733	-	-0,739
6 mjeseci	-0,720	-	-0,707
1 godina	-0,657	-	-0,677

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 15.10.2021. godine (pune linije) i 08.10.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Iako na sedmičnom nivou nisu zabilježene veće promjene prinosa obveznica sigurnijih članica eurozone (prinosi obveznica kraćih dospeljeća su blago povećani, a prinosi obveznica dužih dospeljeća blago smanjeni), tokom trgovanja u protekloj sedmici su zabilježena veoma volatilna kretanja. Tokom prva dva dana sedmice prinosi su bilježili rast, da bi tokom srijede i četvrtka bila zabilježena prilična korekcija prinosa naniže. Tokom trgovanja u petak prinosi su ponovo korigovani naviše ovoga puta pod uticajem kretanja na tržištu obveznica SAD. Prinosi njemačkih obveznica kraće i srednje ročnosti su na sedmičnom nivou povećani između 1,5 i 2 bazna poena, a prinosi obveznica duže ročnosti su smanjeni za oko 2 bazna poena. Prinosi italijanskih obveznica su zabilježili samo blage promjene od oko 1 baznog poena. Na prvobitno povećanje prinosa najveći uticaj imao je rast cijena energenata, koji je još jednom dospio u fokus investitora, povećavajući zabrinutost vezano za pitanje inflacije i izgleda za povlačenjem stimulativnih mjera centralnih banaka. Pored toga, početkom sedmice zvaničnici BoE su davali izjave o mogućnosti ranijeg povećanja kamatnih stopa ove centralne banke. U prošloj sedmici tržišna mjera dugoročnih inflatornih očekivanja u eurozoni (5Y5Y forward inflation swap) je povećana na najveći nivo u posljednjih 7 godina.

Izjave zvaničnika ECB su bile usmjerene na važnost da se ne izvrši prerano povlačenje podrške monetarne politike, odnosno na potrebu za fleksibilnijim pristupom buduće upotrebe alatki monetarne politike, te na isticanje još uvijek prisutnog mišljenja o prolaznom karakteru visoke stope inflacije.

U skladu sa ranijim navodima Reutersa o mogućem smanjenju prognoza ekonomskog rasta Njemačke, glavni ekonomski instituti Njemačke su zvanično smanjili zajedničke prognoze ekonomskog rasta zemlje za 2021. godinu na 2,4% sa ranijih 3,7%. Kao obrazloženje za ovakvo oštro smanjenje prognoza navodi se da isto odražava „nemilosrdan“ nedostatak inputa, nedostatak transportnih kapaciteta i skoriji oštar rast troškova energije, što predstavlja prijetnju za oporavak na globalnom nivou. Ipak, prognoze za 2022. godinu su revidirane na više, te se sada očekuje rast od 4,8% u poređenju sa ranijih 3,9%. Takođe, ranija očekivanja da će ekonomija Njemačke do kraja ove godine dostići nivo u svim segmentima od prije pandemije, sada su pomjerena na „ proljeće 2022. godine“. U drugom mjesečnom izvještaju Vlade Njemačke za IV kvartal ove godine se očekuju volatilna kretanja u ekonomiji, te se navodi da je industrijska proizvodnja u avgustu zabilježila oštar pad i da će aktivnost ovog sektora vjerovatno ostati blaga u dolazećim mjesecima.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	AVG	14,2	11,1	13,5
2.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	AVG	-	1,32	8,76
3.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	AVG	4,7%	5,1%	8,0%
4.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	AVG	-0,3%	0,0%	7,2%
5.	Indeks veleprodajnih cijena – Njemačka (G/G)	SEP	-	13,2%	12,3%
6.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	SEP	4,1%	4,1%	3,4%
7.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	SEP	2,7%	2,7%	2,4%
8.	Stopa inflacije – Italija (final.)	SEP	3,0%	2,9%	2,5%
9.	Stopa inflacije – Španija (final.)	SEP	4,0%	4,0%	3,3%
10.	Stopa inflacije – Finska	SEP	-	2,5%	2,2%
11.	Stopa inflacije – Irska	SEP	-	3,8%	3,0%
12.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	OKT	23,5	22,3	26,5
13.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	AVG	-	2.734,4	2.725,9
14.	Obim maloprodaje – Finska (final.)	AVG	1,2%	3,4%	3,4%
15.	Stopa nezaposlenosti – Grčka	AVG	-	13,9%	14,0%

SAD

Ministrica finansija Yellen je izjavila da je uvjerena da će Kongres odobriti zakone za primjenu globalnog korporativnog minimalnog poreza koji je dogovoren sa 136 zemalja. Yellen je izjavila da potezi kojim bi se SAD uskladile sa globalnim minimalnim porezom vjerovatno treba da budu uključeni u prijedlog usklađenog budžeta koji sadrži inicijative za potrošnju koje je predložio predsjednik Biden. MMF je u polugodišnjem izvještaju o svjetskoj ekonomiji objavio da ekonomija ulazi u fazu inflatornog rizika, te je pozvao centralne banke da budu „veoma, veoma oprezne“ i da na vrijeme preduzmu mjere pooštavanja monetarne politike ukoliko se pritisci na cijene pokažu učestalim. MMF je, takođe, upozorio na slabljenje globalnog rasta nakon snažnog ekonomskog oporavka tokom ove godine. Glavna ekonomistica MMF Gopinath je izjavila da jačina ovakvog ekonomskog oporavka ukazuje na to da je prerano „govoriti bilo šta o stagflaciji“, uprkos nekim nedostacima na strani ponude, koji su, takođe, uticali na rast inflacije.

U srijedu je objavljen zapisnik sa posljednje sjednice FOMC-a održane 21. i 22. septembra 2021. godine, gdje je vezano za izgled monetarne politike navedeno da su tržišni učesnici percipirali da kreatori monetarne politike sugerišu da bi smanjivanje programa kvantitativnih olakšica moglo početi ove godine i završiti se do sredine 2022. godine. Oko polovine ispitanika (primarnih dilera i tržišnih učesnika) u anketi smatra da je decembar najizvjesniji momenat kada će početi smanjenje programa kvantitativnih olakšica, iako su ispitanici takođe značajnu vjerovatnoću dodijelili i mogućnosti da će prvo smanjenje biti u novembru. Takođe, u zapisniku je sugerisano da je realni GDP sporije rastao u III kvartalu nego u II kvartalu. Poboljšanje uslova na tržištu rada je nastavljeno u julu, ali je naglo usporeno u avgustu. Očekuje se da će GDP u 2022. godini „rasti sporije“ nego u 2021. godini i da će se rast značajno smanjiti u 2023.

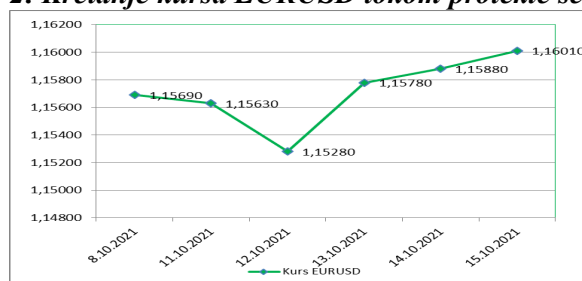
godini, kako budu blijedili efekti ponovnog otvaranja privrede i ublažavanja ograničenja u snabdijevanju, mada, cjelokupno se očekuje da će nivo GDP ostati znatno iznad ovog nivoa tokom cijelog projekcijskog perioda.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	NFIB povjerenje malog biznisa	SEP	99,5	99,1	100,1
2.	MBA aplikacija za hipotekarne kredite	8. okt	-	0,2%	-6,9%
3.	Stopa inflacije (G/G)	SEP	5,3%	5,4%	5,3%
4.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	SEP	4,0%	4,0%	4,0%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	9. okt	320.000	293.000	329.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	2. okt	2.670.000	2.593.000	2.727.000
7.	Indeks proizvođačkih cijena finalne potražnje (G/G)	SEP	8,7%	8,6%	8,3%
8.	Indeks raspoloženja potrošača	10. okt	-	51,2	53,4
9.	Indeks povjerenja u prerađivačkom sektoru u NY	OKT	25,0	19,8	29,6
10.	Maloprodaja (M/M)	SEP	-0,2%	0,7%	0,9%
11.	Indeks uvoznih cijena (M/M)	SEP	9,4%	9,2%	8,9%
12.	Indeks izvoznih cijena (M/M)	SEP	0,7%	0,1%	0,4%
13.	Indeks raspoloženja potrošača Un. iz Mičigena P	OKT	73,1	71,4	72,8

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1569 na nivo od 1,1601.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Ministar za biznis Kwarteng smatra da se Vlada Velike Britanije s pravom fokusirala na povećanje plata, te je izrazio uvjerenje u sposobnost BoE da suzbije rast inflacije. Guverner BoE Bailey je početkom sedmice izjavio da je zabrinut zbog rasta inflacije preko ciljanog nivoa od 2%, te je ukazao na potrebu da se spriječi trajno povećanje cijena. Ovakve stavove je potvrdio i krajem sedmice kada je izjavio da će BoE morati djelovati u pravcu smanjenja inflatornih pritisaka. Bailey je time dao najsnažniji nagovještaj da će BoE uskoro povećati referentnu kamatnu stopu sa sadašnjeg rekordno niskog nivoa od 0,1% sa ciljem pokušaja suzbijanja rasta inflacije, uz špekulacije da bi se to moglo desiti već narednog mjeseca.

Što se tiče problema oko Brexita, 14 zemalja EU se sprema da izda zajedničku deklaraciju kojom optužuju Vladu Velike Britanije da riskira značajnu “socijalnu i ekonomsku štetu” svojim ribarskim zajednicama, jer se čini da se odnosi sve više približavaju kulminaciji. Izdavanje zajedničke deklaracije dolazi u dosta složenim odnosima na relaciji EU – Velika Britanija, dok se komesar Evropske komisije Šefčović priprema da ponudi prijedloge unapređenja post Brexit aranžmana sa Sjevernom Irskom. The Guardian je objavio vijest da će EU ponuditi uklanjanje većine provjera proizvoda koji se uvoze iz Velike Britanije u Sjevernu Irsku tokom post Brexit perioda. Prema ovom prijedlogu ukinulo bi se do 50% carinskih provjera na dobra, dok bi preko polovine provjera koje se odnose na meso i biljke koje se uvoze u Sjevernu Irsku bilo napušteno.

Pet predstavnika država EU bloka pojačavaju pritiske na Brisel da povuče mjere odmazde ukoliko Velika Britanija izvrši prijetnju suspenzije trgovinskih aranžmana sa Sjevernom Irskom, koji su sadržani u sporazumu o Brexitu. Francuska, Njemačka i Nizozemska, koji su bili tradicionalni saradnici Velike Britanije, su bili najglasniji o ovom pitanju, a podržale su ih i Italija i Španija. Među opcijama o kojima se raspravlja su suzbijanje pristupa Velike Britanije energetskej ponudi bloka kroz uvođenje carina na izvoz Velike Britanije i, u ekstremnim uslovima, prekid trgovinskog sporazuma između dvije strane.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	SEP	-	-51.100	-88.000
2.	Prosječne sedmične zarade (tromjesečno)	AVG	7,0%	7,2%	8,3%
3.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	AVG	4,5%	4,5%	4,6%
4.	GDP (M/M)	AVG	0,5%	0,4%	-0,1%
5.	Industrijska proizvodnja (G/G)	AVG	3,3%	3,7%	4,4%
6.	Prerađivački sektor (G/G)	AVG	4,1%	4,1%	6,1%
7.	Građevinski sektor (G/G)	AVG	5,7%	10,1%	13,1%
8.	Uslužni sektor (M/M)	AVG	0,6%	0,3%	-0,1%
9.	Trgovinski bilans (u mlrd GBP)	AVG	-11,985	-14,927	-14,095

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,84979 na nivo od 0,84363, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,3615 na nivo od 1,3751.

JAPAN

Istraživanje BoJ je pokazalo da su inflatorna očekivanja domaćinstava u Japanu povećana u septembru nakon tri mjeseca, sugerirajući da globalni rast troškova sirovina može uticati na stanje u zemlji zabrinutoj zbog rizika od deflacije. Racio japanskih domaćinstava koji očekuje da će cijene rasti od ove godine u septembru je iznosio 68,2%, u odnosu na period od prije tri mjeseca kada je iznosio 66,8%. Član Odbora BoJ Asahi Noguchi je izjavio da BoJ mora zadržati značajne stimulanse čak i kada se ekonomija oporavi od pandemije Covid19, pojačavajući očekivanja da će zemlja zaostajati prilikom povlačenja nekih mjera u kriznom režimu. Noguchi je bio oprezno optimističan što se tiče ekonomskih očekivanja Japana, dodavši da će oporavak postati jasniji od kraja godine, pošto uvođenje vakcina pomaže u ublažavanju uticaja pandemije. Po njegovim riječima, trend niske inflacije sugerise da ponovno otvaranje ekonomije vjerovatno neće izazvati rast plata i inflacije kao što je bilo u drugim naprednim zemljama, pa zbog toga povlačenje monetarnih olakšica, koje će preduzeti druge centralne banke, nije dobra opcija za BoJ. Ministar ekonomije Japana Yamagiwa je izjavio da BoJ ne treba mijenjati ciljani nivo inflacije od 2%, jer bi postizanje tog nivoa pomoglo Japanu da kreira društvo sa stabilnim cijenama. Prema anketi Reutersa većina japanskih kompanija želi da Vlada sastavi dodatni budžet od 90 milijardi JPY ili više kako bi ublažila udare izazvane Covid19. Mjesečni rezultati korporativne ankete (The monthly Corporate Survey results) su zabilježeni kada je Kishida, koji je prošle nedjelje preuzeo funkciju premijera od Suge, naredio svom kabinetu da sastavi ekonomski paket za domaćinstva i preduzeća koja su teško pogođena pandemijom. Kishida je obećao da će usvojiti ekonomske mjere u vrijednosti „desetine biliona JPY“ kako bi oživjeli ekonomiju, koja je već opterećena najvećim dugom industrijskog svijeta. Japanski dug je dvostruko veći od njegove godišnje ekonomske proizvodnje.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	SEP	-	71,9%	85,2%
2.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	SEP	5,8%	6,3%	5,8%
3.	Monetarni agregat M2 (G/G)	SEP	4,3%	4,2%	4,7%
4.	Monetarni agregat M3 (G/G)	SEP	3,9%	3,8%	4,1%
5.	Porudžbine osnovnih mašina (G/G)	AVG	13,9%	17,0%	11,1%
6.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	AVG	9,3%	8,8%	11,6%
7.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	AVG	-	-3,9%	-3,4%
8.	Indeks tercijarnog sektora (M/M)	AVG	-1,2%	-1,7%	-0,6%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 129,86 na nivo od 132,52. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa od 112,24 na nivo od 114,22.

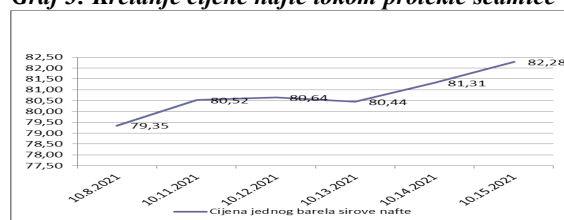
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 79,35 USD (68,59 EUR).

Tokom protekle sedmice nastavljen je rast cijene nafte uglavnom pod uticajem energetske krize koja sve više zahvata velike ekonomije i koja ne pokazuje znakove slabljenja. Tome doprinosi pojačana ekonomska aktivnost i ograničena ponuda nafte od strane glavnih proizvođača. Cijena nafte je dostigla najviše nivoe od 2014. godine i trenutno se održava na tim nivoima, pojačavajući pritiske na nestašicu energije u velikim ekonomijama poput Kine. Uz rastuću tražnju za naftom, kako se ekonomija oporavlja od pandemije, OPEC+ se i dalje drži ranijeg plana ograničene ponude, radije nego da ponudu ubrzano povećava. Sredinom sedmice cijena nafte je zabilježila veoma blagi pad nakon što je OPEC objavio vijest o smanjenju obima tražnje za naftom. Tokom tekuće godine očekuje se da će globalna tražnja za naftom biti povećana za 5,8 miliona barela dnevno, dok su ranije prognoze ukazivale na rast tražnje od 5,96 miliona barela dnevno. Razlog smanjene prognoze tražnje je to što je tokom prvih devet mjeseci tekuće godine tražnja bila slabija nego što se očekivalo. OPEC smatra da će tokom IV kvartala na globalnom nivou biti potrebno 99,85 miliona barela nafte dnevno. Ipak, već narednog dana, kada je IEA objavila da će rekordne cijene prirodnog gasa podstaći tražnju za naftom, dok je najveći proizvođač nafte, Saudijska Arabija, odbacila pozive OPEC+ za dodatnu ponudu, cijena je nastavila sa rastom koji se održao do kraja sedmice.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena nafte je zabilježila sedmični rast od 3,69%. Ovo je osma sedmica zaredom da cijena nafte bilježi rast. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 82,28 USD (70,92 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.757,13 USD (1.518,83 EUR).

Cijena zlata je do četvrtka imala tendenciju rasta uglavnom pod uticajem kretanja prinosa na državne obveznice. Početkom sedmice investitori su bili u iščekivanju podataka o stanju inflacije u SAD, koji će zajedno sa podacima sa tržišta rada ukazati na eventualne odluke Fed-a o restriktivnijoj monetarnoj politici.

Cijena zlata je u posljednje vrijeme bilježila slabije promjene, uglavnom zbog nejasnih ekonomskih indikatora koji su komplikovali odluku Fed-a o smanjenju monetarnih stimulansa, koja je bila osnova za rast cijene zlata u prošloj godini. Pojačana neizvjesnost zbog eventualne stagflacije (istovremena visoka inflacija i slab ekonomski rast) dala je dodatnu podršku rastu cijene zlata. Snažniji rast cijene zlata zabilježen je u srijedu i četvrtak, kada se cijena našla blizu najvišeg nivoa u posljednjih mjesec dana pod uticajem pada prinosa i deprecijacije USD, jer su investitori postali zabrinuti da bi značajan rast cijena mogao omesti skoriji ekonomski oporavak. Tokom trgovanja, u četvrtak, cijena zlata je probila nivo od 1.800 dolara po unci. Cijena se zadržala blizu najvišeg nivoa u posljednjih mjesec dana pod uticajem deprecijacije dolara i pojačanih očekivanja da bi Fed mogao pooštriti monetarnu politiku ranije nego se očekivalo. Drugi svjetski proizvođač zlata Barrick Gold Corp. je objavio vijest da je, prema preliminarnim podacima, output zlata u III kvartalu iznosio 1,09 miliona po unci, što je rast u odnosu na II kvartal i to uglavnom zbog povećanja proizvodnje u SAD i Argentini. Ipak, ovaj obim proizvodnje je bio ispod prosječne procjene.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.767,62 USD (1.523,68 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 0,60%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

